

STRESZCZENIE

Muzyka jest potężną siłą wpływającą na ludzkie emocje, rozumowanie i zachowanie. Choć jej oddziaływanie na emocje i interakcje społeczne jest dobrze udokumentowane, mniej wiadomo na temat jej roli w kształtowaniu przekonań moralnych. Niniejsza rozprawa doktorska wnosi wkład w rozwijającą się dziedzinę badań, analizując, w jaki sposób różne rodzaje muzyki wpływają na podejmowanie decyzji moralnych, tożsamość moralną oraz fundamenty moralne. W tym celu przeprowadzono dwa badania eksperymentalne.

W Badaniu 1 ($N = 528$) sprawdzano, czy ekspozycja na hymn narodowy wpływa na utylitarne osądy moralne. Wykorzystano międzygrupowy schemat badawczy, w którym uczestnicy z Chin i USA słuchali albo swojego hymnu narodowego, albo emocjonalnie neutralnej muzyki ambientowej. Wyniki wykazały, że osoby, które słuchały hymnu, rzadziej akceptowały decyzje moralne polegające na skrzywdzeniu jednej osoby dla większego dobra.

W Badaniu 2 (łącznie $N = 388$) analizowano wpływ radosnej muzyki na tożsamość moralną i fundamenty moralne. Badanie to składało się z trzech części. W Badaniu 2a ($N = 183$) zastosowano schemat mieszany, mierząc tożsamość moralną i fundamenty moralne uczestników przed i po wysłuchaniu jednominutowego utworu o radosnym charakterze oraz porównując wyniki międzykulturowo. Wyniki wskazały, że uczestnicy z Chin, ale nie z USA, ocenili fundamenty moralne sprawiedliwości i autorytetu niżej po ekspozycji na radosną muzykę. Samoocena tożsamości moralnej pozostała stabilna. W Badaniu 2b ($N = 101$) sprawdzano, czy podobny efekt może zostać wywołany przez inny bodziec – radosny obraz. Jednak ekspozycja na obraz nie spowodowała tych samych zmian w fundamentach moralnych, mimo wywołania identycznego afektu. Sugeruje to unikalny wpływ muzyki, a nie samego afektu, co stoi w sprzeczności z niektórymi wcześniejszymi badaniami. W Badaniu 2c ($N = 104$) eksplorowano różnice w percepcji muzyki użytej w Badaniu 2a między

uczestnikami z Chin i USA, ujawniając różnice międzykulturowe w zakresie znajomości, pobudzenia i oceny utworu muzycznego.

Uzyskane wyniki przyczyniają się do szerszej dyskusji na temat roli badań eksperymentalnych w pogłębianiu rozumienia psychologii moralności. Podczas gdy wiele badań nad moralnością opiera się na metodach korelacyjnych, niniejsza rozprawa podkreśla znaczenie podejścia eksperymentalnego w ustalaniu związków przyczynowych. Ponadto, w kontekście kryzysu replikacyjnego w psychologii, badania te stosują najlepsze praktyki metodologiczne, obejmujące wysoką moc statystyczną, prerejestrację, otwarte udostępnianie danych oraz wykorzystanie prób międzykulturowych.

Podsumowując, niniejsza rozprawa poszerza wiedzę na temat wpływu muzyki na przekonania moralne. Ukazuje, że muzyka, jako głęboko zakorzeniony element ludzkiego życia, może kształtować osądy moralne oraz podstawowe wartości moralne. Jednakże jej wpływ na moralność jest zależny od czynników kulturowych i kontekstualnych, co podkreśla potrzebę interdyscyplinarnych oraz międzykulturowych podejść w przyszłych badaniach.